

Eldonantaro:
 D-ro L. Zamenhof, Warszawa (Varsovio)
 W. M. Page, adv., Edinburgh
 Ernest Archdeacon, Paris
 J. Gili Norte, Barcelona
 Teo Jung, Köln (Kolono)
 Frans Schoofs, Antwerpen
 P. v. Medem, bankdirektoro, Kaunas (Kovno)

Administrejo:
 Horrem bei Köln, Germ.
 Postkonton Köln 70863, por
 Teo Jung, Horrem.

Redaktoro:
 Ĉefredaktoro: Teo Jung.
 Kunredaktoroj: J. Fethke,
 H. Hurler, Max Bullin.
 Literatura red.: Zanonl.

Kunlaborantoj
 Inter la Esperantistaro de
 la tutmondo.

ESPERANTO

★ TRIUMFONTA ★

Semajna

Abonon ni akceptas ne por fiksita tempo (jaro, monatoj) sed por nombro de ET-numeroj. Oni sendu lun sumon, kaj ni liveros ET ĝis elĉerpigo de la sumo. Pri finigita abono ni informas. Oni pagu ne per poŝtmandato, sed per ŝtataj monbiletoj en rekomendita letero. Germanoj abonu ĉe sia poŝtoficejo.

Kun senpaga monata „Revuo“

La prezo de unu numero estas por la landoj:
 Aŭstra 800 Kr. Ĉeĥosl. 1,20 Kr. Hungara 30 Kr. Nederl. 0,15 Hfl. Rusa 40 Gmk.
 Belga 0,50 Fk. Finna 1,20 Fmk. Itala 0,70 Lit. Norvega 0,20 Kr. Sveda 0,24 Kr.
 Brazilo 5/10 Pc. Franca 0,20 Fk. Japano 0,10 Jen. Pola 1,20 Mk. Sviza 0,20 Fk.
 Bulgara 3 Levaj Germana 30 Mk. Jugosl. 1,60 Din. Portug. 0,50 Esk. U. S. A. 0,06 Dol.
 Dana 0,20 Kr. Hispana 0,20 Pes. Kanada 0,06 Dol. Rumana 3 Lei.
 Balilkanoj demandu la prezon ĉe sia Abono o. Aliaj landoj pagu egalvaloron de 0,50 Fr. Fk. aŭ 1 stamplian Respond-Kuponon.

Neŭtrala

Listo de Abonejoj en diversaj landoj sur paĝo 4. Por Adresŝanĝoj ni kalkulas du numerojn de la abonkonto.
 Dumviva Abono kostas la prezon de 400 numeroj.
 Anoncoj kostas po cm² 0,10 svisan frankon (aŭ ĉe antaŭpaĝo 40 gmk.); rabato laŭ interkonsento.

Varbu anoncojn
 (nur komercin aŭ industrin)
 por ĉi tiu kadro!
 Demandu specialajn prezojn!

Numero 114 :-: Antwerpen, Barcelona, Edinburgh, Kaunas, Köln, Paris, Warszawa :-: 10. Decembro 1922.

Honoron al la Majstro.

La 15. decembro — ĉiujara festotago por la tutmonda Esperantistaro.

1859 — 1922.
 La 63-an datrevenon de sia naskiĝotago li nun povus festi, se li ankoraŭ vivus.
 Se li ankoraŭ vivus...
 Li vidus sian verkon maturiĝi, vidus de l' venko la antaŭradion, ĝuis la ĝojon de l' plenumita tago.
 Se li ankoraŭ vivus...
 Ĉu efektive li estas mortinta? Ĉu ne lia altspiranta spirito flugas ĉirkaŭ ni, malpeza, libera, malligita de l' mizera korpo? Ĉu ne li partoprenas en la solenoj, kiujn en tiuj ĉi tagoj aranĝas liaj fidelaj disĉiploj je lia honoro ĉie sur la vasta tero?
 Jes, li vivas. Li estas inter ni. Li festas kun ni. Li ĝojas kun ni pri la atingitaj grandaj sukcesoj. Li admonas nin daŭrigi nian pacan bataladon sur la kampo, sur kiun li nin gvidis. Li kuraĝigas nin elteni ĝis la fina venko, kiu jam estas proksima.
 Li vivas: lia spirito vivas, lia nomo vivas, lia verko vivas kaj daŭros por eterne.
 Tiu konvinko konsolu nin pri lia frua foriro. Kaj ni, festante en jenaj tagoj la naskiĝotagon de la Majstro, promesu al li kaj al ni mem, ke ni daŭrigos lian grandan kaj noblan verkon, ke

D-ro L. L. Zamenhof.

ni alte tenos la verdan standardon de la mondlingva ideo, ke ni ne laciĝos en nia paca batalado kaj laboregado por la bono de l' homaro, ke „ni semos kaj semos konstante“. Kaj se „cent semoj perdiĝos, se mil semoj perdiĝos“ — tamen jen kaj jen el-kreskos arbeto, grandigos, portas grandiozan kronon kaj dolĉajn fruktojn: en ĉiu lando, en ĉiu urbo, en ĉiu vilaĝeto kaj soleca dometo fine.
 Tiam estos por ni la tempo de rikolto. Tiam ni, idealistaj pioniroj de granda kulturideo, estos riĉe rekompencataj por niaj laboroj kaj klopodoj. Tiam por la Majstro ĉie ekvivigos monumentoj, ekbrilos memortabuloj.
 Tamen la plej belan monumenton li mem starigis al si, per sia homaroma verko, per siaj noblaj vortoj kaj faroj, per sia modesta sed forta karaktero, en la koroj de siaj fidelaj disĉiploj, kiuj neniam forgesos lin.
 La 15-a de decembro estas kvazaŭ per fajraj signoj enbruligita en niaj koroj.
 Ni festu tiun tagon ĝenerale, ĉie kie batas koroj de Esperantistoj!

Komerca Konferenco en Venezia.

En ET n-o 110 ni jam raportis pri la Intenco de UEA okazigi Internacian Komercan Konferencon en Italando je Pasko 1923, simile al la Konferenco pri Esperanto en Lernejoj okazinta ĉi-jare en Ĝenève. Nun UEA decidis okazigi la Komercan Konferencon en Venezia, la mondfama urbo de lagunoj kaj kanaloj, de belegaj preĝejoj kaj artaj palacoj.
 Pri tio skribas Edmond Privat en la nova numero de „Esperanto“:
Komerca konferenco en Venezia.
 Solene ni deklaris militon — tute pacan — por venkigi la helplingvon. Neniu kredu, ke ni haltos nun por ripozi. Ĉiu monato devas alporti novajn ŝtonojn al nia domo, novan ŝtupon al nia ŝuparo. Tie ĉi ni klopodas krei taŭgajn armilojn por la tuta Esperantistaro: lastan printempon, la Ĝeneva konferenco, por la lernejoj; tiun ĉi aŭtunon, la raporto de la Ligo, por la registaroj; nun ni devas nin turni al komerco. La Centra Komitato decidis, ke okazu teknika konferenco pri tiu temo, la venontan printempon.
 Ni vojaĝis al diversaj lokoj por elekti la plej taŭgan. Konsente kun la Itala Federacio, kaj la loka grupo „Zamenhof“ UEA oficiale kunvokos tiun konferencon en Venezia dum la paska libertempo (28. marto ĝis 4. aprilo). La Konferenco okazos sub aita protekto de la Venezia Komerca Ĉambro kaj en ĝia sidejo. Ankaŭ la Sviza Esperanta Societo proponis al la K. R. (konstanta reprezentantaro de la Naciaj Societoj) ke ĝi havu tie sian unuan kunsidon. Estus same dezirinde ke la C. K. (centra komitato) profitu la saman okazon por kunsidi tie unu aŭ du tagojn pli frue.
 La 100 aŭ 150 delegitoj, kiuj venos Venezian, neniom forprenos el la antaŭvidebla granda sukceso de la XV-a Universala Kongreso en Nürnberg, kie ni dezirus vidi milojn da samdeanoj, kiel en Praha. Niaj germanaj amikoj tre noble montris sin pretaj rezigni la inviton al sia lando se la italoj estus pretaj organizi la XV-an. La

Itala Federacio ne opinis tion ebla. Nun en Nürnberg oni laboras energie kaj metode. Ni ĉiuj veturos ten grandamase en aŭgusto por havi nian plej multnombran popolfeston en Esperantujo.
 Dumĝise, ĉe pasko, niaj gvidantoj kaj ĉiuj specialistoj de komerco kaj turismo renkontiĝos en Venezia por labori.
 La loko estas tiel ĉarma, reva kaj rava, ke multaj familianoj volos ankaŭ ĝin viziti kune. Nu, la Vendredon Sanktan kaj la Dimanĉon Paskan oni fermos ĉiujn komitatojn por ke almenaŭ la plenajn tagojn ĉiuj povu pace ĝui la mirindan belecon de San Marko, la placon kun la kolomboj, la antikvan dukpalacon, la Ponton de l' Sopirot kaj ĉefe la dolĉan glitadon sur Kanal' granda Inter feaj palacoj.
 La kunsido okazos en la komerca ĉambro kaj ankaŭ en la salonego de la Hotelo Wagner, sur la insulo Lido, kie loĝas kaj manĝos la tuta konferencanaro po 30 iloj tage. De nun ni alvokas ĉiujn partoprenantojn, ke ili sendu tiun sian nomon al UEA kaj klopodu akiri oficialan delegitecon, ĉu de komerca ĉambro, de komerca lernejo, de komerca asocio, de komerca, fervoja aŭ poŝta ministrejo, de turista oficejo aŭ organizaĵo, de foiro internacia aŭ nacia.
 Samtempe ni alvokas al ĉiuj naciaj societoj, lokaj grupoj kaj delegitoj, ke ili grupigu kaj klasigu precizajn faktojn kaj dokumentojn pri praktika uzado de Esperanto en komerco kaj turismo. Statistikoj kaj ekspozicio devos esti preparataj por ke la konferenco povu poste publikigi efikan raporton, kiu servos kiel taŭga propagando ĉe komercaj randoj.
 La sukceso de la Venezia konferenco povos havi sekvojn ĉe multe pli gravajn ol la rekomendo de la Ligo de Nacioj. La Internacia Komerca Ĉambro kunsidos en Roma ĝuste antaŭe kaj ni devos montri al la trapasataj delegitoj la valoron de uzata mondlingvo.
 Tiu nova paĝo en nia historio meritas ĉies subtenon. Por ĝin sukcesigi ni bezonas personajn oferojn, ĉu per partopreno, ĉu per donaco. Tri mil svizaj frankoj estas nepre necesaj same kiel por la Ĝeneva konferenco. Ilin ni trovos lastan jaron per bonvola kolektado. Ilin ni trovos vorton, sed la trapasataj, konsciaj ekbriloj en liaj okuloj montris, ke liaj oreloj aŭdis, kaj ke la cerbo ricevis ĉiun demandon direktitan al li.
 Sed lia mistero kaj lia aventuro signifis nenion por la intereso de doktoro Bicknell, kiam li eniris la kancelariejon por adiaŭ sian paciencon. Li, la doktoro, faris ion. Kio estis vere senekzempla en la historio de la ĥirurgio. Lin ne interesis, kiu estas aŭ kio estis tiu homo kaj tre kredeble li ne revidos lin; sed la doktoro volis kiel artisto jeji lastan rigardon sur la verkon de siaj manoj kaj cerbo.
 »Semper Idem« konstante restis senparola. Ŝajne li malpacience atendis sian foriron. Eĉ ne unu vorton la doktoro povis eldiri el li, kio cetere lin tre malmulte ĝenis. Doktoro Bicknell tre atente esploris la gorĝon de sia paciento, rigardante la abomenan vundon kun la malrapida, kvazaŭ karesa zorgemo de amoplena ĝepatroj.
 Tio tute ne estis agrabla aspekto. Profunda cikatro ĉirkaŭis la kolon de »Semper Idem«. Ĉiu havus la impreson, kvazaŭ tiu ĉi homo sin deŝiris el la pendumilo de l' ekzekutisto. La cikatro malaperante malantaŭ la oreloj je ambaŭ direktoj ŝajnis kompletigi la fajran zonan sur la fino de l' kolo.
 Konservante insistan silenton, permesante sin esplorigi, kiel kaptita leono, »Semper Idem« malkaŝis nur la deziron sin eldiri kiel eble plej rapide de la publikokuloj.
 »Bone, mi ne retenas vin,« diris fine doktoro Bicknell metante la manon sur la ŝultron de sia paciento kaj jetante lastan rigardon sur sian verkon. »Sed permesu, ke mi donu al vi bonan konsilon. La sekvantaj fojoj, kiam vi deziras provi tian eksperimenton denove, levu la mentonon kiel eble plej supren, — jen tiel... Ne klinu ĝin malsupren kaj ne buĉu vin kiel oni buĉas bovinnon.
 Ĉio devas esti farata precize kaj rapide. Precie kaj rapide, rememoru.«
 La okuloj de »Semper Idem« ekbrilis pruve, ke li aŭdis kaj post momento la hospitala pordo fermiĝis post li.

Semper Idem.

De Jack London.

Doktoro Bicknell estis en rimarkinde milda spiritalato.
 Per eta akcidento, malgrava neatento, homo, kiu nepre estis resaniĝonta, mortis la pasintan nokton. Kvankam li estis nur maristo, unu el la sennombraj malpuruloj, la hospitalestro estis maltrankvila la tutan matenon. Tiun malagraban senton ne kaŭzis la morto de la homo, ĉar li konis la doktoron tro bone; lia ĉagreno devenis de tio, ke la operacio estis farita tiel lerte. Ĝi estis unu el la plej delikataj en la ĥirurgio, ĝi estis tiel sukcesa kiel kuraĝo. Ĉio dependis de la zorgemo de la fleĝistinoj, de la estro. Kaj la homo mortis. Nento grava, malgrava neatento, sed tio sufiĉis por eksciti la fakan koleron de doktoro Bicknell kaj kaŭzi malordon en la laboro de la personaro kaj de la fleĝistinoj dum la sekvintaj dudek kvar horoj.
 Sed, kiel jam dirite, la doktoro estis en rimarkinde milda spiritalato. Kiam li estis informita per la timanta kaj tremanta estro pri la neatendita morto de la maristo, liaj lipoj diris eĉ ne unu vorton esprimantan malkontenton. Ne, ili estis tial, ke la aludo je koleeraj vortoj eliris dolĉe el ili kaj poste fariĝis afabla demando pri la stato de la dua favorato. La estro, pensante, ke la doktoro eble ne bone komprenis la sencon de lia raporto, ripetis ĝin.
 „Jes, jes,“ respondis doktoro Bicknell malpacience, „mi komprenas. Sed kiel fartas nia »Semper Idem«? Ĉu li estas preta foriri?“
 „Jes, oni helpas al li sin vesti,“ respondis la estro, kontenta, ke denove trankvilo regos en la saturitaj per jodino muroj.
 La resaniĝo de »Semper Idem« rekompencis al doktoro Bicknell la perdon de la maristo. La homa vivo estis por li nenio; malagrablaj sed neeviteblaj estis akcidentoj en lia fako, kaj akcidentoj estis por li ĉio. Ĉiuj homoj, kiuj konis lin, opinis, ke neniam pli kuraĝa kaj pli diligenta

viro staris ĉe la operacia tablo. Li ne estis sentemulo, li ne posedis kaj tial ne toleris emocion. Lia karaktero estis akurata, preciza, scienca. La homoj estis por li ne pli multe ol ludfiguroj sen individueco kaj valoro.
 Sed alia estis la afero rilate akcidentojn. Ju pli iu homo estis rompita, ju pli malcerite li tenis sian vivon, des pli granda estis lia signifo por la okuloj de doktoro Bicknell. Li estis inklina forlasi laŭrimitan poeton, suferantan je ordinara malsano, por iu sennoma vundita vagulo, kiu mokis ĉiujn leĝojn de la vivo, ne volante morti. Same, kiel infano forlasus »Punch kaj Judy« por la cirko.
 Tiel estis ankaŭ en la okazo de »Semper Idem«. La mistero de tiu homo ne impresis lin; same ne lia silento kaj kaŝata romano, kiun la raportistoj sensecie kaj senfrukte profitis en diversaj dimanĉaj ĵurnaloj.
 Sed la gorĝo de »Semper Idem« estis tranĉita. Jen estis ĉefa devo por li. Tien koncentrigis lia atento. La kolo tranĉita de orelo ĝis orelo, kaj neniu ĥirurgio el milo, kiu riskus eĉ fingromovon por la eblo de lia resaniĝo. Sed dank' al la rapida helpo de la urbaj saniaristoj, kaj al doktoro Bicknell, li estis redonita al la mondo, kiun li intencis forlasi.
 La kunlaborantoj de doktoro Bicknell mallevis la kapojn, kiam ili informiĝis pri la stato de la paciento. „Neeble!“ — ili diris. La gorĝo kaj faringo estis efektive tranĉita kaj la perdo de la sango terura.
 Sed ĝuste pro tia antaŭjuĝo doktoro Bicknell uzis metodojn kaj aranĝis procedojn, kiuj ekŝancelis ilin, malgraŭ iliaj fakaj konoj. Kaj jen tiu homo resaniĝis.
 Jes, tiun ĉi matenon »Semper Idem« estis forlasonta la hospitalon sana kaj forta. La ĝajeco de doktoro Bicknell tute ne estis malpliigita per la raporto de la hospitalestro, kaj li ĝajne sin preparis por ordigi la haoson de unu infana korpo, kiu falinte frakasiĝis sub la radoj de elektra veturilo.

Kiel multaj rememoros, la akcidento de »Semper Idem« vekis multe da nebezona sed natura scivilo. Li estis trovita en sia loĝejo kun tranĉita gorĝo en tia amaso da sango, ke ĝi malsuprenfluis tra la planko en la suban ĉambron. Evidente, li faris tiun agon starante, klininte la kapon antaŭen, por povi rigardi je la lasta foto la fotografajon, kiu staris sur la tablo apogita al kandelingo. Tiu ĉi pozo ebligis al doktoro Bicknell lian savon. Tiel terura estis la ektranĉo de la razilo, ke, se li klinus sian kapon malantaŭen, kun streĉita kolo kaj kun malelastaj muskoloj, li sendube detranĉus al si la kapon.
 Dum tuta tempo, kiun li pasigis en la hospitalo, por reaktiri la vivon, eĉ ne unu vorto eliris el lia buŝo.
 Neniu lin konis, neniu lin vidis aŭ aŭdis pri li antaŭe. Liaj vestoj kaj ĉirkaŭaĵoj estis tiuj de plej simpla laboristo; tamen liaj manoj estis la manoj de »gentleman«. Sed eĉ ne peceton de iu skribaĵo oni trovis ĉe li, nenion. Nur unu objekto ekzistis, kiu povus servi kiel indiko de lia pasintajo kaj de lia vera scia rango.
 Kaj tiu sola objekto estis la fotografajo. Se ekzistis simileco, la virino, kiu rigardis sincere el la ornamita kadro, certe estis mirinda estaĵo. Ĝi estis amatora fotografajo, kaj per tio la detektivaj senluziĝis, ĉar mankis la nomo de faka fotografisto. En angulo de la kadro per delikata virina skribkaraktero estis skribite: »Semper idem, semper fidelis« (ĉiam la sama, ĉiam fidela) kaj tiel ŝi aspektis.
 Kiel multaj rememoros, tio estis neforgesebla vizaĝo. Malica aludoj kaj supozoj estis dum tiu tempo publikigataj en ĉiuj ĉefaj gazetoj, sed tio kaŭzis nenion alian ol nekontentigan scivolon de la publiko kaj senfinajn skribaĵojn de la versaristoj. Pro manko de speciala nomo, la savita sinmortigemulo estis konata al la mondo kaj al la hospitalistaro, kiel »Semper Idem«, kaj vere li restis »semper idem«. La raportistoj, detektivoj kaj fleĝistinoj malempirinte fine lasis lin trankvila. Oni ne povis lin igi eldiri eĉ unu

denove tiun ĉi jaron per la sama procedo.

Ni dankas antaŭe ĉiujn donantojn. Ili mono estas uzata ŝpare kaj efike. Ni estas en plena milito. Nun al laboro kaj Venetia! Esperanto por komerco kaj turismo!
Edmond Privat.

Monhelpojn por la Internacia Komercia Konferenco oni direktu al la Centra Oficejo de UEA en Genève, 12, Boulevard du Théâtre.

Sciigo de Itala Esp. Federacio pri la Venezia Konferenco.

Kun vera fiereco la Itala samideanaro pretiĝas akcepti la eminentulojn de nia movado, la fakulojn de la priiraktota temo, la samideanojn ĉiunacian allogatajn de la ĉarmo de l' Reĝino de Adriatika Maro kaj de l' okazo gravigi per sia multenombra ĉeesto la gravecon de tiu kunveno, kiun la alta parolo de D-ro Privat proklamis jam de nun „nova paĝo de nia historio“.

Bedaŭrinde la italoj ne havis ankoraŭ eblecon gastigi „Universalan“. Des pli do ili sentu, kaj certe sentos, la honoron al ili faritan kaj la devojn de tio venantaj. Kaj varme ili klopodos por la bona sukceso de l' afero.

Programo ankoraŭ ne estas fiksita precize. Sed jam silueto tre interesa kaj signifoplena videbligas. Pli ol verŝajne kunestos tuj antaŭ aŭ post sekvos la ĉefan Internacian Konferencon pri Esperanto en Komercio: kunveno de foiroj, kunveno de Centra Komitato kaj de Konstanta Reprezentantaro, la kvazaŭ-Registaro kaj kvazaŭ-Parlamento de Esperantujo laŭ la Helsinki'a — Konstitucio; same la enlandanoj havos tie siajn kunvenojn de Nacia Konsilantaro kaj Delegitaro de Itala Esp. Federacio kaj de l' gvidantoj de l' Regionaj Institutoj de Esp. ĵus regule kunigintaj en Itala Katedralo de Esp.

Tio rilatas laborojn. Por liberhoraj kaj ripozaj amuzoj la mirinda urbo kaj la vigleco de lokaj samideanoj donos sendube rimedojn taŭgajn, ke la alvenintoj nur bedaŭros sian devon forveturi.

Por ĉio ĉi tamen ĉefa necesajo estas nun, ke la organizestraro de l' Konferenco kaj la Itala Esperantistaro sentu, ke la animo, la kuraĝigo, la fidemo de l' tutmonda samideanaro sekvas, helpas ilin.

Tio okazu trjoble de nun sume: 1. kunigu materialon por praktika impresiga diskutado kaj konkludaro; 2. havigu k. e. p. da delegitecoj kaj apogoj de komercaj, turismaj institucioj; 3. helpu la subtenolektadon jam malfermita de UEA.
(Presoficejo de IEF.)

Reala Idealismo.

De Teo Jung.

Internacia lingvo plenumas esence praktikan celon. Tion pruvi al la reale pensanta, egoista mondo, devas esti nia ĉefa zorgo. Kiam ni povos konvinki la mondon, ke per alpreno de internacia lingvo ĝi profitos je tempo, peno kaj mono, nia ideo estos venkinta. Ĉio plua venos per si mem. Ke la homoj de diversaj gentoj, kiam ili havos la eblecon senpere interligi uze de komuna lingvo, pli bone komprenos kaj pli alte estimos unu la alian, estas nedubinde. Ke la kulturo kaj homara progreso multe gajnos per enkonduko de tut-homara lingvo, tion neniu neos.

Do, ni tute ne bezonas tiom klopodi tuj transformi la homojn je anĝeloj, kiom montri al ili la praktikecon de komuna lingvo.

Ni povas esti arda idealistoj, ni povas entuziasme ŝati, eĉ amli nian idealon; sed — turnante nin al la vasta publiko — ni ne devas forlasi la „firman teron“ kaj vagi en aliaj devoj, neatentegibaj por la granda amaso; tion ni povas fari sidante inter niaj kvar muroj aŭ promenante en serena sunplena naturo aŭ sub klara nokta ĉielo stelkovrita, ĉu sola aŭ kunestante kun kelke da tute samagorditaj animoj.

Dum tiu tago doktoro Bicknell havis multe da laboro kaj jam estis malfrua posttagmezo, kiam li ekbruligis cigaron preta forlasi la operacian tablon. Ŝajnis, kvazaŭ la suferantoj ĉiam estis pretaj, sin kuŝigi sur ĝin. Sed la lasta paciento, maljuna ĉifonulo kun romplita ostoj jam estis forprenita, kaj la unuaj fumetoj komencis ondi super la doktora kapo.

Subite la sonorilo de rapidanta sanitarista roto ekaŭdiĝis sur la strato kaj ĝin sekvis la neevitebla eniro de l' portiloj kun sia terura ŝarĝo.

„Metu tion sur la tablon,“ diris la doktoro sin turnante, por lokli oportune sian cigaron — „kio estas?“

„Sinnmortigo — tratanĉo de la gorĝo,“ respondis unu el la portistoj. „Tiu ĉi homo falis teren sur „Morgan“-Aleo. Malmulte da espero, mi pensas. Li jam mortis.“

„Bone, ni rigardu lin!“ La doktoro sin klinis al la portiloj. La sinnmortiginto restis senmove kuŝanta.

„Semper Idem“ revenis,“ diris la gardisto. „A...“ respondis la doktoro kaj denove foriris. „Ne malbone li procedis tiu ĉi fojon. Li obeis mian konsilon laŭvorte. Ĉi tie oni ne bezonas min, forprenu lin en la kadavrejon.“

Doktoro Bicknell forŝulis la cindron de sia cigaro kaj ĝin denove ekbruligis. „Tio,“ li diris, ekŝutante kaj rigardante la gardiston, „egalvaloras tiun, kiun vi perdis al mi la pasintan nokton. Ni kvitiĝis!“

El la angla lingvo tradukis Maksymilian Alter.

La mondo ne volas esti konvertata, sed konvinkata. Se ni venas al ĝi kvazaŭ apostoloj de nova religio, ĝi nur mokidas nin. La malmultaj sanktuloj, kiujn ni atingas per niaj preĝoj kaj predikoj, trovus ankaŭ sen tio la vojon al nia movado, ĉar — eĉ se ni atentigus en nia propagando nur pri ĝiaj realaj, pure praktikaj celoj — ili tamen tuj ekkonus en ĝi la idealon, kiun ili mem defendas.

Pro tio tute ne estas necese, ekstere tro multe akcenti ian specialan internan ideon kernantan en nia movado; ĝin ni fleŝu interne en niaj koroj kiel sanktan sekretojn, kiel delikatan trezoron; ĝin ni tenu plejble senmakulita de l' fikonduto de la ekstera mondo.

Mi ne hontas konfesi min entuziasma idealisto, ano de la t. n. „interna ideo“ de l' Esperantismo; sed mi gardos min, provi konverti nekverteblulojn. Laŭ tiu vidpunkto oni devas kompreni miajn konstantajn avokojn al praktik-ejo, racioco kaj reala pensado.

„Profesiaj revemuloj“ ni estas, diris unu el niaj plej entuziasmaj samideanoj, unu el niaj plej talentaj poetoj. Bedaŭrinde naŭ dekonoj el ni estas tiaj „revemuloj“. Sed ni devas fariĝi „realaj idealistoj“. Alie ni neniam trasukcesos.

Feliĉe unu dekonon de la Esperantistoj tamen ŝajnas esti „realaj idealistoj“. Almenaŭ de tempo al tempo ni aŭdas kuraĝajn voĉojn avertantajn pri la danĝero de la memridindigo. La mondo ĉa „ŝatas nigri la radiantan, kaj la majestatan fir en la kolon“, kiel skribis la poeto. Tion ni ĉiam memoru en nia publika propagando ĉe la granda amaso.

En n-o 107 s-o Klimas elparolis parte tre pravajn konkludojn, kaj nun venis eĉo el Finnlando, kiu ja sonas iom akre, sed kiun mi ne volas malhavigi al la Esperantistaro. Cetere, mi rimarkigas, ke mi neniel estas „herezulo“; mi ripetas, ke mi ankaŭ estas ano de la tiel arde laŭdata kaj tiel akre kritikata „interna ideo“ (kompreneble, mi havas pri ĝi mian specialan percepton), sed ke mi ĝin ne pli ol necese montras al la — bedaŭrinde — tro materiala, tro egoista mondo.

Jen la letero el Finnlando, direktita al mi de s-ano Oskari Eriksson en Vitouri:

Estimata sinjoro!

Permesu al mi esprimi mian dankon pro la artikolo de A. Klimas „Postsignoj de tro granda idealismo“ en ET n-o 107. Ne, ĉar mi kvazaŭ trovis novan ideon en la artikolo — mi jam delonge kun bedaŭro legis tro ardaĵajn admonojn pri „internaj ideoj“ de la Esperantismo —, sed ĉar vi per la enpago de la artikolo montris ŝatindan kuraĝon. Certe vi nun ricevos foron da riproĉoj de patenteperantistoj, konsciencaj plenumantoj de ĉiuj dogmoj kaj sakramentoj de la „vera Esperantismo“. Ne domagas, se vi, ho herezulo, ekscios, ke troviĝas ankaŭ aliaj mallortaj animoj en la Esperantistaro.

Mi persone aprobas multajn el la „internaj ideoj“. Mi nur ne povas konsenti, ke tiuj ideoj estu proklamataj kiel kondiĉoj, plenumotaj de ĉiu, kiu deziras eni la lingvon.

Mi tre deziras esprimi mian konsenton al la verkinto, sed mi ne konas lian adreson. Bonvolu sciigi al li, ke lia artikolo trovis bonan akcepton ĉe multaj finnlandanoj.

Mi jam pretiĝis ĉi-supre publikigitan artikolon, kiam alvenis rimarkinda artikolo pri la sama temo de la Orienta Grupo en Dresden. Ankaŭ mi opinias, ke fakte ne ekzistas „dilemo“, se ni nur sukcesos, en ĝusta kaj prudenta maniero kunigi idealismon kun realismo. Ni ne estu pure egoistaj praktikuloj, sed ni ankaŭ ne apliku la malan ekstremon. La meza vojo certe estas la preferinda. Ĉi-sekvante la artikolo de la Orienta Grupo en Dresden:

„Postsignoj de tro granda idealismo“ estas la surskribo de ĉefartikolo en ET n-o 107. Pri tiu ĉi artikolo multaj legantoj miris, ili sentis kvazaŭ malvarman duŝon sur varman entuziasmon; ili indigne demandas: ĉu idealismo povas esti tro

La roko.

de H. Heine.

*Nokton dormis la nubeto ora
Sur la brust' de roko grandegulo.
Ĝi forflugis en matena brulo,
Gaje ludis en lazur' kolora.*

*Tamen restis akvo, signo certa,
Sur la brusto larĝa. Roko sola
Staras en pensigo senkonsola
Kaj sensone ploras en dezerto.*

M. Soloviev.

La aglo kaj la suno.

de Antoni Wyslouck.

Sur alta, sovaĝa, blanketa roko, ĉe la rando de l' egiptaj dezertoj, sidis aglo, — kaj meditis...

Cirkaŭe rokoj mirinde formitaj, nudaj, sen eĉ lometo verdajoj, musko aŭ herbo, lumantaj per malbonsigna malvivula paleco, — tie pli malproksime la ora rubando de Nilo, brilanta divers-kolore, — kaj aro da nemoviĝemaj palmoj, kvazaŭ ŝtonigintaj, dronantaj en la suno, — kaj de la alia flanko la dezerto, grandega, senluma kiel maro, kun grandaj grandiozaj ondegoj de flava sablo, malviva, silentanta per ia mirinda trankvilo, kvazaŭ ĝi kaŝus en si sekretojn terurajn, malgaja, kiel homa koro, en kiu komplozas plej sanktaj sentoj kaj en kiu regas malpleno kaj mallumo...

Sidadis la aglo, — kaj meditis...
Li sendis la rigardojn ĉirkaŭen, — jen al la Nilaj akvoj, kvazaŭ flamantaj sub la influo de l' suno, — jen al la palmoj, dronigantaj, kun trankvilo kaj nemoviĝema ravireco, siajn foliojn en la radioj de l' suno, — jen al la blankaj rokoj per lumo surverŝataj, — jen al la senlumaĵaj sabloj de l' dezerto, silentantaj, per eterna trankvilo.

granda? Estas nepre necese, ke ni meditu pri la afero, ĉar la aŭtoro de la artikolo certe pripensis ĉiun vorton, kiun li skribis, kaj ET ne estus akceptinta malvaloran verkajojn.

Ĉiu leganto, kiu konas la evoluon de nia movado, certe memoras la gravan paroladon de nia Majstro en Genevo 1906. Energie kaj pasie li defendis Esperanton kontraŭ la praktikuloj, kiuj volis forigi el la agado de l' Esperantistoj ĉion idean, ĉiun spiritan celadon. Se tio okazus, li eĉ volis forjeti la verdan stelon, kiu sidis sur lia brusto!

Ni vidas la du kontrastojn, pri kiuj ankaŭ nia samideano Klimas parolas. Kio estas la vero? Kie estas la ĝusta vojo? Ĉu s-o Klimas ne estas prava, ke ankaŭ la praktikuloj, la realistoj estas veraj Esperantistoj, kiuj helpas al la disvastigo de la internacia lingvo? Sed ĉu la Majstro, tiu granda idealisto, ne ankaŭ estas prava, ĉu estas konsilinde forlasi lian vojon? Kiel eliri el la dilemo?

Sed fakte dilemo ja tute ne ekzistas! La homoj estas malsamaj, kelkaj pli inklinaj al idealismo, aliaj al realismo. Ĉu unu el la du kategorioj estas pli multnombra ol la alia, ne estas gravaĵo. Permesu al ni klarigi la demandojn per bildo, komparo.

Jen velsipo en la haveno. Dilligentaj homoj alportas ŝarĝon, komercistoj, metiistoj, kamparanoj — ĉiuj deziras forsendi siajn produktajojn kaj komercaĵojn al malproksimaj landoj.

Sed senmove kuŝas la ŝipo, ĉar mankas la vento, la moviĝema ago. Jen, subita movo, la veloj ŝveliĝas, la vento estas la granda helpanto! Same, kiel en nia alegorio, ĉiuj fortoj kunigu, praktika laboro kaj idealista agemo, ĉar labori ni ĉiuj devas, ĉu laŭ sia forto. Ankaŭ la vento bezonas lertajn manojn por esti kaptata kaj uzata. Esperantisto estas, kiu laboras por Esperanto aŭ per Esperanto, sed li nepre laboru, li ion ajn faru. Li propagandu, li parolu, instruu, negocu, verku, kantu, pentru, desegnu, fabriku ion ajn, aŭ almenaŭ li fumu Esperantan cigaredon. Li abonnu gazetojn, aĉetu librojn kaj multon legu, antaŭ ĉio la verkojn de nia Majstro: legante kaj uzante la lingvon „iom el lia idealismo eniros la koron.“ (Laŭ Privat.)

Ĉiu agado, eĉ la plej malgranda, helpas, ke nia ŝipo nage sur la maro, idealismo kaj realismo ĝin antaŭen puŝos.

Antaŭen do, kun la vortoj de Ifigenio:

Ho koro,
Ne batu tiel forte! Al la stelo
De la espero, kiu ekbriletis,
Ni remu do kuraĝe kaj prudente.

Flugfolieto.

Se entute — tute! Mi malŝatas la aferojn plenumatajn nur duone. Ni demandu nin sincere: Ĉu ni dediĉas al la lernado de Esperanto la necesan kvanton je energio, persistado kaj amo? Mi dubas, ĉu ĉiuj senskrupule povos respondi: Jes. La plimulto el la „komencantoj“ kaj ankaŭ granda nombro el la „finitoj“ konsideras Esperanton kiel sporton, kiel amatorojn kaj — ili estas pravaj! La tro fervora instruanto ja diris al ili, ke Esperanto estas tiel facila, ke eĉ suĉinfanoj povas lerni ĝin. Kial do penadi? Ĉi tiu troigo, farata kompreneble bonintence, en la realeco ekstreble malutilas al nia afero; ĝi tente instigas al supraĵeco koncerne la studadon. Certe la Esperanta gramatiko estas tre facila; sed la lingvo konsistas el frazoj. Malgraŭ plej facila gramatiko oreloj kaj lango bezonas longtempan, praktikan ekzercadon, por povi kompreni kaj redoni frazojn. Alia afero, ne malpli grava, estas, ĉu la frazoj distingiĝas per korekteco; en tio nin helpas la facileco de la gramatiko. Sed la komprenado kaj parolado per si mem, postulas ĉiu-

Kaj lia rigardo timema, netrankvila strange kontrastis tiun solenan impreson de trankvilo kaj silento, reganta ĉirkaŭe.

Io lin turmentis, lian koron aglan — li suferis. Naskiĝinte tie malproksime, sub la negro de l' Alpoj suproj, sur la ĉielaltaj rokoj granitaj, — estante ankoraŭ aglido li jam ekamis la sunon...

Per flugiloj ankoraŭ malfortaj, sed kun fortoŝtreĉo kaj penego li grimpis pli kaj pli alten, por pliproksimiĝi al la suno sen malhelpo kaj baro...

Kiam ĝi brilis hele, inter la klaraj bluaĵoj, la aglido ekgojis gaje batante per siaj flugiloj kaj ravite suprenrigardis, kie flamis la amata disko ora kaj al la klaraj puregaj akvoj de l' montaj lagoj, en kiuj sin spegulis la suno, — kaj per sia beko trinkatis la roserojn, kiuj reflektis la adoratan astron — kaj bone li sentis sin...

Sed kiam la Alpa ventego ekbrulis sur la suproj, kaj de l' okcidento leviĝis la nuboj sin volvante kaj forprenis la sunon-amatinon kaj eksploris per densa pluvo kaj kvazaŭ per funebra krepo ĉion vualis, malgojdis kaj ploris la aglida koro.

Kaj kreskis la aglido, kaj plifortiĝis liaj flugiloj — kaj per kuraĝa flugo li konstante pluen flugis super la plej supra pintoj kaj atente rigardis la sunon, kaj gojis pro ĝi, kiam ĝi lumis; sed kiam li ĝin ne vidis, li tiom pli malgojdis.

Kaj li eksciis, ke jen sude estas lando, kiu kiel li ekamis la sunon, lando, kie la suno brilas konstante inter la bluegaj lazuroj, kie nebulo ĝin kovras nenie, kie regas helo, kie estas sencese serena vetero.

Li forlasis do sian helmajn suprojn, ĉielaltajn, granitajn rokojn, kaj la verdajn ridetantajn valojn Alpajn kaj brilantajn medietajn akvojn montajn de la lagoj, kaj forflugis al la lando de l' suno.

okaze la saman laborenergon, preskaŭ sendepende de tio, ĉu la gramatiko estas facila aŭ ne. Se ni dediĉas al la lernado kaj plena akirado de Esperanto la saman diligentecon kaj seriozecon, kiun ni kutime dediĉas al la lernado de fremdaj, naciaj lingvoj, ni baldaŭ konstatos evidentan progreson en la ĝusta, praktika uzado de nia lingvo. Bedaŭrinde mi konas multajn Esperantistojn, kiuj restas dum sia tuta vivo „komencantoj“. Tio ne daŭru! Ni ĉiuj fariĝu „finitoj!“ De hodiaŭ ni ekdecidu lerni Esperanton perfekte: ne nur la gramatikon, sed ankaŭ la purecon de l' skriba kaj parola stilo. Tiaokaze la granda publiko fidos al nia afero kaj baldaŭ ĝi venkos. Mi malŝatas la aferojn plenumatajn nur duone. Se entute — tute!

Por resti justa.

En n-o 108 mi skribis recenzon, eĉ „iom pli ol recenzo“, pri la unua numero de „Literatura Mondo“. Kiu serioze pensas kaj ne jam anticipu laŭdas ĉion, kio estas Esperanteca, devas konsenti, ke la recenzo estis justa. Fakan literaturan revuon oni ja devas, simile kiel libron, rigardi pli severe, precipe laŭ enhavo kaj lingvaĵo, ol iun ajn alian gazeton.

Sed por resti justa, mi devas konfesi, ke la dua numero de „L. M.“, ĵus veninta sub miajn okulojn, jam konsiderinde plibonigita. La titolpaĝo estas pli bongusta, la enhavo ne unuflanke hungara sed pli internacia kaj ĝenerale ankaŭ pli bona. Ne multe ŝajnas al mi valori (je literatura vidpunkto) la longa kaj frazema „Serceto“, tiom pli interesas seriozajn legantojn la pensiga dialogo „Ĉe l' rando arbara“. La ampoemo „La juna princo“ de Rabindranath Tagore, tradukita de K. de Kalocsay, estas ravanta juveleto. Ankaŭ la dua numero enhavas aldonon de muziknotoj kaj plaĉajn reproduktajn de pentraĵoj. Pri la nemultaj kritikindaĵoj koncernenstilon kaj gramatikon kaj pri kelkaj preseraroj mi volas hodiaŭ silenti; sed denove mi ĝenas la rubriktitolo „Disputo“, ĉar evidente ĝi devas esti „Diskuto“.

Kion mi plue diris en n-o 108 pri la principo, tion mi devas restigi ankoraŭ nun. Mi ne volas diri, ke ET estis nepre necesa antaŭ ĝia ekzistado, sed hodiaŭ — mi opinias — ĝi fariĝis tiel grava apartenaĵo de nia movado, ke ĝi jam estas necesa. Do, antaŭ ĉio, krom la naciaj revuoj, la semajna ĵurnalo estas subteninda. Se poste restos ankoraŭ sufiĉe da mono al sufiĉe da abonemuloj, ili abonnu laŭdezure ankaŭ fakajn revuojn. Mi ne scias, ĉu ĉiuj samideanoj aprobas tiun vidpunkton, mi ankaŭ ne pretendas tion. Ĝi estas mia propra kaj tute persona vidpunkto. Ĝi estas principo, kaj laŭ tiu principo mi devas paroli kaj agi.

T. J.

Mallongaj Esp. Sciigoj.

Esperanto en Helsinki.

La 27. sept. kunvenis aro da personoj, interesigintaj pri fondo de nova societo Esperantista en Helsinkio. La kunvenon malfermis s-o Albin Sandsröm klarigante la kaŭzojn, kiuj instigis al tio. La sperto jam de multaj jaroj montris, ke la ekzistanta unu societo „La Polusstelo“ ne kapablis en si kolekti ĉiujn Esperantistojn kaj Esperanto-interesigintojn en la urbo, precipe ne la samideanojn inter la svedlingva parto de la loĝantaro. Post la parolado, la fondo de la proponita societo estis unuanime decidata kaj kiel nomon oni akceptis Sveda Esperanto Societo „Nordlumo“ en Helsinkio. Kiel prezidanto estis elektita s-o D-ro H.J. Runeberg, v. prez. s-o Direktoro Albin Sandsröm, sek. s-o Stud. Erik Gadd, kasisto f-ino Aline Sandsröm, kaj ceteraj anoj de la estraro s-o Lektoro K. Sev. Ahoenius kaj s-o Robert Bergh.

Per forta flugo kun tuta fervoro de sia juna koro li antaŭenrapidis.

Li vidis sub si belegajn kastelojn, grandajn kaj homoplenajn urbojn — kaj grandegajn verdajn ebenaĵojn kaj arbarojn el cipresoj kaj pinoj — jen denove ondigeblajn akvojn de l' maro, ŝaŭmigajn, bruegajn, timigajn, sed ĉio ĉi ne interesis lin, — li flugis al la lando, kie li ĝuos la sunon-amatinon, pli multe ol antaŭe — sen interrompo.

Kaj fine li ekvidis la palmajn boskojn kaj trankvilajn, solenajn akvojn de Nilo, kaj la senbordan maron el flavaj sabloj, kaj la ŝtonegojn de l' piramidoj kvazaŭ gardostarantaj Egipton...

Lacigita, sed plena de gojo li sidigis sur roko, — li trinkis la lumon kaj la sunon per la okuloj kaj per ĉiuj fibroj de sia korpo, ili kvazaŭ eniĝadis, enprofundiĝadis en la sunon...

Sed nelonge daŭris la trankvilo kaj feliĉo... Sur la klara ĉielo estis eĉ ne unu nebuleto, la suno brilis hele, per lumo kaj varmo, kaj per ili superverŝis ĉion.

Sed vesperiĝis, — la suno malleviĝis al la tero, superverŝis ĝin per la lastaj faskoj de lumo, jetis mil kolorojn sur Nilon, per ora ruĝo koloris la arbarojn de l' palmoj kaj la dezerton kaj la ĉielon, — kaj dronis en la melankoliaj sabloj de Sahara...

La nokto ŝajnis al li pli longa ol ĝis nun, — ĉi tie li sentis sin pli proksima al la suno, do la distigo ŝajnis al li pli kruela, pli malfacila, pli neeltenebla, — kaj li insultis la stelojn tremantajn, ekbrilitajn timeme sur la ĉielo, kvazaŭ ili volus lin konsoli post perdo de la suno kaj la lumo, kiu per sia brilo pala vane ĝin volis anstataŭi.

Mateniĝis.

Per gojiga hela lumo denove pleniĝis ĉio, ekmurmuris kontentigite la palmoj, ekridetis mal-

La venonta numero enhavos artikolojn kun ilustraĵoj pri

Bialystok

la nask-urbo de nia Majstro.

La 2. nov. la societo aranĝis publikan propagandan feston. Ĉeestis kvindek da personoj. La Prez. D-ro Runeberg faris Esperante salut-parolon, klarigante la noblan esencan kaj celon de la Esperantismo. S-o Albin Sandström en interesa kaj instruanta svedlingva propaganda parolado raportis pri Esperanto ĉe la Ligo de Nacioj precipe pri la valoraj faktoj, kiuj enhavas la raportoj de la Generala Sekretariejo. La ceteran programon plenigis solludo je violono kaj piano, deklamo, laŭlego kaj fine dancado.

Propaganda vojaĝo de s-o Privat.

Reveninte el Italio, kie li pasigis du semajnojn pro tre gravaj antaŭlaboroj cetere bone sukcesintaj, s-o Edmond Privat komence de novembro veturis al Paris, kie li renkontis plurajn direktantojn de nia movado kaj faris kun ili kelkajn decidojn.

Poste en Besançon, ĉe la Respublika Klubo, antaŭ granda ĉeestantaro li faris plej sukcesan paroladon pri Societo de l' Nacioj. Morgaŭ, ĉe la Komerca Cambro de Besançon, kiu estis tiam pentata, li publike paroladis pri Esperanto; la tiea Grupo sekve refondiĝis.

La sekvantaj tagojn senripoze s-o Privat faris propagandajn paroladojn en Vienne (Isère), kie ĉeestis 500 personoj dank' al klopodoj de ges-oj Huline kaj de s-o Mousis; en Saint-Etienne, kie nova kurso malfermiĝis laŭ iniciato de s-o Gabert; kaj en Lyon, kie laŭ proponoj de s-ino Farges kaj de s-o Sandelyon 60 personoj nun ĉeestas la trikunvenan elmontraron pri Esperanto. En tiuj kvar urboj, s-o Privat faris utilajn klopodojn ĉe la Komercal Cambroj; eminentuloj, precipe membroj de tiuj Komercal Cambroj, ĉeestis liajn paroladojn; gazetot tre favore raportis.

Esperanto ĉe Bologna Universitato.

Bologna Universitato, la plej malnova universitato en Italio kaj onidire en la tuta Eŭropo, havos en venonta jaro la unuan oficialan kurson de Esp. elektita por la studentoj de Beletristika-Filozofia fakultato kaj de Supera Pedagogia Lernejo. La kurso gvidos Kav. Adv. Filippo Palmegiani, Ef. Membro de Itala Katedro de Esp. laŭ preciza decido de Lia Ministra Moŝto por Instruado.

Esperanto en la praktiko.

En la novembro numero de „France-Esp.“ s-o P. Gourlay, ĉefredaktoro de ĵurnalo „Le Cuir“ (la ledo) publikigis tre interesan artikolon „Kiel kaj kiel franca komerca revuo devas uzi Esp.“. En ĝi li diras, ke lia Esp. korespondado kun la fojroj pruvis, ke „Esp. per sia logiko kaj klareco admirinde adaptiĝas al la komerca korespondado“. El teknika vidpunkto „ni trovas necesa rimarkigi la riĉecon kaj flekseblecon de esprimo en Esp., kiu perfekte adaptiĝas al la traduko de metiaj terminoj tre specialaj uzataj en la leda industrio“.

Esperanto en Holando.

En Rotterdam komenciĝis kurso en la „Popol-Universitato“ kun 60 gelnantoj. Gvidas s-ino Isbrücker el Hago.

En Hago „Fine ĝi venkos“ organizis 2 kursojn: por komencantoj gvidata de s-ino Roskes por progresintoj gvidata de s-ino Isbrücker. S-o Ravesteyn gvidas kurson por anoj de la vojaĝ-unuigo.

En Veendam, komenciĝis 2. okt. kurso sub la protekto de la societo pri la profito de la publiko. Gvidas s-o P. van Dokkum, estro de la lernejunuigo en Veendam.

En Helder 28. okt. la grupo „Nova Sento“ aranĝis sukcesplenan prelegon de s-o Ravesteyn el Hago kun lumbildoj pri la kongreso en Helsinko. Ont aranĝis novan kurson.

En Bergenopzoom okazis propagandvespero bone sukcesinta kaj fruktodona; ĉeestis ĉirkaŭ 100 aŭskultintoj. Sekvos kurso gvidata de s-o Holleman. La loka gazetaro favore raportis.

gaje eĉ la dezerto — kaj la vento ekmurmuris ĝojkanton; sed la agla koro restis plena de malĝojo, — li jam sciis, ke la suno denove malaperos por li, kaj, kiam denove vesperligos, li certe estos delgata de sia amatino.

Kaj li deziregis la sunon, arde sopiris je ĝi — li nek povis nek volis vivi sen la suno . . . .

Suprenleviĝis la suno ĝis la mezo de l' ĉielo dissendante teren varmegajn radiajn. Kaŝis sin homoj en la domoj, ĉar ili ne povis elteni la varmegon . . . .

Sed la aglo ne serĉis la ombron . . . . Ekkaptis lin penso kuraĝa, nekontraŭstarebla, — li ĉirkaŭrigardis kaj poste en la suno li dronigis la pupilojn plenajn de amo, avido kaj ardo — kaj disetendante siajn larĝajn flugilojn por forta eksvingo li ekflugis supren al la suno . . . .

Al li sufiĉis nek la lumo, nek la varmo nek la suna lando, — li celis la sunon mem . . . .

Kaj li flugis kvazaŭ freneza . . . .

Malproksime kaj profunde sub li restis la rokaj suproj de la rando dezerta kaj la verdaĵ malvarmigaj arbaroj palmaĵ kaj la obtuze murmuranta Nilo kaj la sabloj flavaj — kaj aro da kriantaj vulturoj de l' dezerto ĉirkaŭfluganta super la tero — sed la suno ne estis pli proksima — kontraŭe ŝajnis al la aglo, ke ĝi malproksimiĝas pli kaj pli, dum li per giganta flugo estis suprenleviĝanta — nur ĝiaj radioj fariĝis pli varmaj, pli brilantaj, kaj al la aglo estis pli kaj pli malfacile spiri . . . .

Tamen li flugis konstante supren . . . .

Malsupre oni jam nenion povis distingti — ĉio estis kuniganta, kaj la verdaĵ de la Nilaj bordoj, kaj la palmoj, kaj la arboj, kaj la rokaj kaj la dezerto — ĉio kunfandiĝis je unu granda makulo, la aero iĝis pli kaj pli maldensa kaj la suno — pli malproksima — sensanĝe restis la samo.

La 11. nov. okazis en Haarlem kaj Nymegen la duonjaraj ekzamenoj, organizitaj de la Ned. Esp. Asocio „La Estonto estas Nia“ kaj la Katolika Unuigo. Partoprenis 27 personoj en la ekzameno por lingva kaj 8 por la instruista kapableco.

En Wassenaar fondiĝis Esp. grupo, nomita „Por Dio kaj Patruoj“; 30 membroj aliĝis. La gvidanto de la kurso estas s-o H. B. Alkemade el Hago.

Donaco por „Esp. Ligilo“.

235. Nederlanda Esp. Unuigo „La Estonto estas Nia“ 27½ hfl.

Por la malsatantaj rusoj

s-o G. P. de Bruin, Alleeweg 9, Enschede, Holando, ricevis poŝtmarkojn de: J. Kreutz en Aachen, J. Ulrich en Burgstein, nekonata samideano en Deventer, E. Urbach en Antwerpen, A. Kloeck en Amsterdam, R. Oesterreicher en Wien, E. Arestii en Bilbao, V. A. Slavor en Sliven. Koran dankon al ĉiuj. Kiu sekvos? La nekonata samideano el Deventer sendis ankaŭ El Parnaso de Popoloj. S-o de Bruin vendis ĝin por 1.50 guld. kaj transdonos la monon.

Esperanto en Francujo.

La grupo de Aulnay-sous-Bois (apud Paris) okazigis feston 29. okt. Prezidis s-o Mouret, parlamenta deputito (anstataŭ generalo Sebert malhelpita), ĉeestis la urbestro, deputito Couteaux. Prezentado de la „Verda Kato“ kaj la aktora sekcio de la grupo en Rosny-sous-Bois.

En Avignon kurso sub la protekto de la Komerca Cambro.

En Clermont-Ferrand la agema sekretario de la grupo Konkordo, D-ro Courtinat, gvidas du kursojn. La grupo organizas ekspozicion ĉe la ĉefa vendejo de la urbo. La idista propagandisto malgraŭ ĉiuj klopodoj havas nur tri lernantojn — kredeble estontaj Esperantistoj.

En St. Claud parolado de s-o Cherblanc, ĉef-sekretario de la Komerca Cambro en Tarrare. Esp. kurso en la loka grupo.

En Lyon kursoj de la laborista grupo kaj por la membroj de la Respublikana Asocio de Militbatalintoj. Kursoj en filitekna asocio de Ville-neuve-St Georges (gvidas s-o Vatan, f-ino Martin), Esp. stenografio (Lespicier) en la politiekna asocio de la 9. distrikto en Paris (gvidas s-o Gervois).

La grupo de Rosny-sous-Bois organizis sukcesajn propagandajn festojn en Rosny-sous-Bois, Neuilly Plaisance, Noisy-le-Sec kaj en Montreuil.

En Riga (Latvuj)

okazis granda festeno aranĝita de tri lokaj pres-ejoj okaze de profesia jubileo de 17 iliaj laborantoj, el kiuj 3 dum 50 jaroj kaj 14 dum 25 jaroj laboris en la presista profesio. Inter la jubileatoj troviĝis du sinjorinoj, malnovaj Esperantistinoj, s-inoj Johanna Jankovskij kaj Jullanne Oršeskeviĉ. La prezidanto de la „Professioneller Buchgewerbe-Verband“ estas s-o Cirulis, malnova Esperantisto, antaŭmilita estro de la „Riga Societo Esperantista“.

Birĉal (Litovujo).

Antaŭ nelonge ĉi tie fondiĝis Esp. grupo de LEA (Litova Esperanta Asocio). Estas malfermitaj kursoj, kiujn gvidas nia samideano s-o Liudas Alseika.

Internacia Gazetara Ekspozicio

okazos 12.—18. decembro 1922 en Praha (Ĉeĥoslovakujo). Estos ekspozitaj ĉiulingvaj gazetoj. Esperantistaj redakcioj estas petataj sendi tuj lastajn numerojn (po du ekz.) de siaj gazetoj (ankaŭ iam aperintajn specialajn eldonojn), por ke ankaŭ tiuj estu ekspozitaj en Esperanta parto de la ekspozicio. Sendadojn bonvolu adresi: Esperanto, Praha, poŝta fako 109, Ĉeĥoslovakujo.

„Czyn“ (La Ago),

grava pola monata revuo en Warszawa, Polujo, organo de Pola Asocio de Junaj Kristanoj (pola Y.M.C.A.) eldonos en januaro 1923 specialan numeron dediĉitan al tutmondaj movadoj de hom-

La aglo sentis, ke li ne povas plu flugi, li streĉis la lastajn fortojn, apenaŭ movante la flugilojn kaj kun grade pli grandiganta peno li flugpendis en la maldensa aero, sub la fajra disverso de l' radioj brulantaj, — sed obstine li celis antaŭen, li ne volis retiriĝi, ĉar li ne povis vivi sen la suno, — do li flugis . . . .

Pli kaj pli li malfortiĝis — ĉirkaŭe regis sekeco — li ne povis refreŝiĝi — ekkaptis lin kvazaŭ frenezo, malespera obstino — ju pli li malfortiĝis — des pli li decidis — flugi al la suno . . . .

Ĝis fine la suno nedankema elbruligis al li la okulojn, la okulojn, per kiuj li la sunon ekamis kaj kiuj ĉiam sin direktis al la suno . . . .

Tamen eĉ nun li turnis la blindajn okulojn al la suno, kvankam li ne plu vidis ĝin, kaj kvankam li perdis la esperon atingi la sunon kaj ĝojl iam pro ĝi — kaj li senĉese flugis, per la lastaj penegoj de siaj flugiloj, per la lastaj fortostreĉoj ne de sia korpo, sed de sia amo . . . .

Ĝis fine liaj blindaj okuloj kovriĝis per sango, ekploris per larmoj sangaj, — kaj la koro krevis superversite per sango . . . .

La aglo malsuprenfalas teren . . . .

Sur la rokaj de l' dezerto li disfrakasis al si sian bruston kaj sangokovrite, kun elbruligitaj okuloj, kun koro elŝirita el la brusto, li falis sur la sablojn de Sahara . . . .

Kaj are flugis al li la vulturoj de l' dezerto . . . .

Longe ili serĉis nutraĵon, do salietante pro ĝojo, kun avidaj krioj, ili proksimiĝis al la aglo-frenezulo. — Li aliris al si el sub la rokaj sabloj diversajn rampaĵojn dezertajn, — kaj moralisto, se li preterirus, certe estus dirinta: „frenezulo, kial vi senripense entreprenis ion, kio superas viajn fortojn“ . . . .

renoviĝo, aperintaj en multaj lokoj de la tero. La numero deziras analizi la renoviĝintajn religiojn kaj etikajn pensojn kaj idealojn rilate al la postmilitaj ŝanĝoj en la psikologio de la popoloj. La redakcio de la revuo petas ĉiujn Esperantistojn sendi sub la jena adreso diversajn artikolojn, dokumentojn (Esperantajn aŭ diverslingvajn). La artikoloj estu sufiĉe koncizaj; ĉio alsendita estos utiligota por tiu numero. „Czyn“ (La Ago) interesiĝas pri Esperanto kaj publikigos konstantan regulan Esp. fakon.

Ĉiun materialon sendu ĝis 15. decembro al s-o Józef Litauer, Marszałkowska 81, Warszawa (Polujo).

Jurista sekcio de Internacia Sciencia Asocio.

Ĉiuj juristoj estas petataj sendi al la sekretario de la Jurista Sekcio po unu numero de ĉiuj naciolingvaj juristaj revuoj legataj aŭ konataj de ili. Tiu gazetot formas la ekspozicion de internacia jurista gazetaro. Tiu ĉi kolekto estos la unua sciencia briko de Internacia Sciencia Asocio enfronta en la Internacian Sciencan Muzeon de la Asocio.

Sekretario de la Jurista Asocio
Józef Litauer,
subprokuroro de Vars. Trib.,
Marszałkowska 81, Warszawa (Polujo).

Esperanto en Rumanio.

En Targul-Mureș fondiĝis familia rondo de gesamideanoj progresantaj sub la nomo „Merkreda Kubo“ kun la celo de serioza ekzercado kaj literatura laboro. Oni interesiĝu pri tiu klubo ĉe la UEA-del. s-o J. Halász. — Por la gelnantoj de la urba komerca lernejo s-o prof. D-ro Kádár gvidas du kursojn. S-o D. Tövisy gvidas kurson en la laborista hejmo. F-ino Rozeto Zete Instruas Esperanton en kurso por fraŭlinoj.

En Cluj kurso por bankoficistoj en la Supera Komerca Lernejo. Gvidas s-o T. Morariu.

En Dicioșanmartin nova kurso gvidata de s-o Mihaelo Uti, direktoro de la komerca lernejo. Partoprenas laboristoj de la Nitrogen-fabrikelo.

En Sibiu nova kurso komenciĝis ĉe la laboristaro sub la gvido de samideanino Margareto Roth.

En Satmar kurso, gvidata de s-o K. Kudelász. En Tighina (Besarabio) kurso por studenta en la Stata Liceo sub gvido de s-o D. Grünberg.

En Ludoșul-de-Mureș s-o Andreo-Allesz, la agema del. de UEA, modele gvidas la movadon kaj preparas kurson.

Esperanto en Londono.

Vendrede 24-an de novembro en la „London* Klubo okazis la ĉiulara ĝenerala kunveno de UEA-anoj, kiam s-o Epton, la ĉefdelegito de Londono, prezentis sian ĉiularan raporton.

Post la UEA-kunveno la ĉeestantoj estis multe mirigitaj vidinte la Molleran komedion „Amo, la Kuracisto“, prezentita en admirinda stilo de membroj de „Dimanĉa Rondo“. Estis konstatite de la eminentuloj kaj malnovaj Esperantistoj, ke tiu teatraĵo estas la plej perfekte kaj bela iam ludita en Esperanto en Londono, kaj ĉiufanke oni aŭdis laŭdajn esprimojn rilate al la bonega prononco de la lingvo, la belaj kostumoj kaj dancoj.

Ne estus juste speciale laŭdi tiun el la geludentoj, ĉar ĉiu perfekte ludis sian rolon, kaj Londonaj samideanoj esperas, ke baldaŭ la „Dimanĉa Rondo“ prezentos alian teatraĵon al la membroj de Londona Klubo.

La komedio estis tradukita el la angla lingvo kaj komparita kaj korektila kun la franca originalo de la „Rondanoj“, kiuj ankaŭ verkis la kantojn, adaptis ilin al muziko, aranĝis la dancojn, pentris la scenajojn kaj konstruis la kurtenon, sur kiu estis, inter aliaj beligadoj, la Verda Stelo.

Antaŭ kelke da monatoj la membroj de „Dimanĉa Rondo“ prezentis al membroj de Londona Klubo la komedion „Angla lingvo sen profesoro“ kaj pro la lerteza ludado de „Amo, la Kuracisto“

Kaj tamen la aglo-frenezulo, supoze ke li ankoraŭ povus levigti, denove suprenrigardus kaj disetendus la flugilojn por flugado; kaj denove li flugus . . . al la suno, eĉ kun elbruligitaj okuloj — kaj eĉ kun koro disŝirita . . . .

El la pola lingvo tradukis
Salo Grenkamp-Kornfeld.

Resono pri la Nürnberg-Numero. *

L' ellaborajo laŭdas la majstron
Kaj donas ateston de lia penado
De l' diligenteco, de lia konscio,
Per kiu li kreis en ĝoja celado.

La Nürnberga numer' de nia gazeto,
Modele verkita kaj eĉ beligita
Per ĉarmaj vidaĵoj, en kor' maldormigas
Rakontojn pri temp' historia kaj mita.

Ja povas ĝoĝigi l' Esperantistaro
Pri tia bonega gazeto —
Bonvolu alsendi plu kvar ekzemplerojn
Al mi senprokraste — do jen mia peto.

Fr. S.

* Per tiu ĉi poemo samideano montris al ni sian plaĉon je la Nürnberg-numero. Samenhavajn leterojn en prozo ni jam ricevis multajn. Tio esperigas nin, ke la Nürnberg-numero plenumis sian taskon. Red.

Propagandu per ET Por Esperanto!!

jam la „Dimanĉa Rondo“ famiĝis kiel hejmo de geaktoroj.

E. E. Yelland.
Prezidanto de Londona Klubo.

Esperanto en Pola Lando.

LUBLIN. La sola ĝisnuna Esperantisto s-o Jan Zawada post sia prelego aranĝita per aŭskultantoj de „Vesperaj Klerigaj Kursoj“ sukcesis varbi 30 p., per kiuj estas malfermita speciala Esp. kurso, kiun gvidas el Siedlce ĉi tien translokiĝinta s-ano Cz. Pruski.

MIŁOSŁAW. Vigla propagando de s-o poŝt-estro Prabucki inter inteligentuloj, antaŭ ĉio instrulitoj.

POZNAŬ. La 12. IX. okazis bone aranĝita kaj sukcesinta festo kaŭze de la 10-jara datreveno de la fondo de ĉi tiea Esp. Societo. Interne de la societo oni jam festenis tagon antaŭe dum speciale aranĝita festkunveno en „Bauhütte“.

SIEDLCE. Pro translokiĝo de ĉi tiea ĝisnuna del. de UEA, s-o Cz. Pruski, al Lublin, oni sendu koncernantajn korespondadojn al s-o B. Zmuda, prez. de „P. E. S.“, str. Długa 3.

WARSAWA. Mortis ĉi tie malnova okdekkelkjarara fervora s-ano Bron. Dzirył Szczepankiewicz, eksprez. de „Pola Esp. Societo“ kaj fondinto de kelkaj Esp. grupoj. — La estraro de la Warszawa ĉefgrupo de „Pola Esp. Societo“ aranĝis per siaj provincaj filioj rondirantan bibliotekon, kies unuaj librotranspartoj estas sendataj al Poznań kaj Koluŝki. Pro la manko ĉiea de Esp. legajo, kaŭzita per la multkosteco de Esp. libroj plej parte presitaj en alivalutaj landoj, la entrepreno estas salutinda kaj imitinda. — S-oj D-ro Karlsbad kaj prokuroro Józef Litauer vigle propagandas inter polaj YMCA-anoj, aranĝante regulajn pri-Esperantajn prelegojn.

Pola Esperanto Servo.

P. S. Por ŝpari al si mem sendkostojn kaj al red. de ET tempon necesan por kompilo de la diversaj ofte nekompreneble skribitaj Esp. aĉligoj, plue por estiĝi pli da ordo kaj fundamenco de la Poluja Esp. movado, oni sendu regule ĉiumonate, ĉe gravaj okazintaĵoj, raporton pri sieloka Esp. movado rekte al Pola Esp. Servo, gvid. Fr. Prengel, Bydgoszcz, Kordeckiego 1a. Esp. Societot komisiu siajn sekretariojn aŭ alian personon regule plenumi tiun ĉi taskon.

Gazetaro.

L'Index des Industries du Cuir, Paris nov., kun Esp. artikoloj.
Krakonoŝ, Jiĉin, 5. 11., art. pri la kongreso en Helsinko.
El Diluvio, Barcelona, 26. 9., art. pri Esp.
Freiburger Zeitung, 5. 7. 11., kun anonco pri Esp.
Volkswacht, Freiburg i. Br. 6. 11., kun anonco pri Esp.
Freiburger Tagespost, 7. 11., kun anonco pri Esp.
Pražský Illustrovaný Zpravodaj, Praha, n-o 98, kun bildo pri la XIV-a.
Die Rote Fahne, Wien, 31. 10., kun longa artikolo en Esperanto.
Twenisch Dagblad Tubantia, Enschede, 11. 11., kun artikolo pri la Leipzig-a foiro.
Auerbacher Zeitung, 11. 11., kun Esp. angulo.
Ludwiger Zeitung, 27. 10., kun art. pri Esp. kurso en Bucheu.
Naŝ Glas, Zagreb, 19. 11., kun longa artikolo pri Esp.
Le Jour, Verviers, 1. 11., kun art. pri Esp.
Agencia Pumar, Caracas, 28. 30. 10., kun longaj artikoloj pri Esp.
Neue Züricher Zeitung, Zürich, 5. nov., detala artikolo pri la „lingva problem en la Internacia Labora Oficejo“, de s-o H. Unger.

Parolejo.

138. Terposedreformuloj.

Sufiĉe ofte ekaonis lastatempe la voko: „Ni kreu vere indan Esperantan literaturon! Jes, ankaŭ mi opinias, ke ni posedas sufiĉe da legolibroj kaj lernolibroj. Ni uzu niajn fortojn pli bone, tradukante gravajn verkojn. Jam antaŭris la rusaj samideanoj, kiuj komencis efektiviĝi la vastan planon traduki komplete la verkojn de Puŝkin, Tolstoj ktp. Same laŭdata estas la ekfaro de la anarkistoj komencintaj traduki la verkojn de Kropotkin.“

Hodiaŭ mi alvokas vin, terposedreformuloj. Ni traduku la plej gravajn verkojn pri la terposedreformo, precipe la verkojn de Henry George kaj de Adolf Damaŝke. De la lasta mi jam komencis traduki la ampleksan verkon „Bodenreform“ (Terposedreformo) Eble interrilatos kun mi samideanoj intencantaj traduki verkojn de la nomita aŭtoro, por ke ni dividu la laboron kaj evitu duoblajn tradukadojn. Eble ankaŭ ni terposedreformuloj povos aranĝi specialan kunsidon je la XV-a en Nürnberg.

Paul Głöckner, komercinstrulato,
Freiberg, Sa., Germ., Mühlweg.

Leterkesto de ET.

S-o Max Amort en Praust. Se vi deziras, eĉli rigardata kiel samideano, skribu gentile! Al malgentiluloj oni ne kulmas respondi. La aludita sumo estas delonge kvitanciata en ET.

M. G. en Montmorency. Ni sendis aparte la tri ekzemplerojn. Du estas kulplo de iu poŝtoficejo, se ili estas kunigitaj.

F. B. en Wien. — Ĉar unu numero koŝtas 800 kr., la sendita sumo ne sufiĉas por 10 n-oj, sed nur por 6, do ĝis 117.

K. L. en Riga. — „Plej nova, kiu jam ekserĉas ion verki“, vi ne estas. Ekzistas multaj samideanoj, kiuj faras poenojn ankoraŭ ne konante la 16 fundamentajn regulojn, kaj ankoraŭ ne sciante skribi seneraran leteron. Tamen, ĉi tiu riproĉo ne estas desinita por vi. Pri la sorto de viaj poemoj decidus s-o Zanoni.

Por la pligrandigo de nia entrepreno (alkonstruigo de kontoroj por ET al la preseja konstruaĵo, aĉeto de novaj maŝinoj, preslitteroj ktp.) nia firma serĉas

neaktivan

partoprenanton

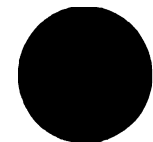
kun kapitalo de 2000 dolaroj, 10000 svissaj frankoj, 5000 nederlandaj guldonoj, 15 milionoj da germ. mk. aŭ same alia kapitalo en alia valuto; eventuale kelkajn partoprenantojn kun malpli alta sumoj. Ni garantias rentumon kaj repagon laŭ valuto destinota de la partoprenanto mem.

Fratoj Jung,

presistoj-eldonistoj de „Esperanto Triumfonta“.
Horrem bel Köln.

„Chwoika, s Pilsner Bierstuben“
 Plizen-Biertrinkejoj de Chwoika

Karlsbad (Ĉeĥoslovakio), Hauptstrasse,
 Domo „Engländer“. — Renkontejoj de
 la kuracgastoj kaj pasantoj.

Masrinoj, pentristoj, masonistoj, kolorigistoj atent!
 Unuaproduktejoj de
 brosoj, penikoj, brosbalojloj ĉiuspezaj:
 O. Lehmann, Hradec Králové, Ĉeĥoslovakujo.
 Po grande. Po malgrande.

Oni postulu la
 „Victoria“-Ekspori-
 preziston

en germana-hispana
 au germana-angla
 lingvoj.

Reprezentantoj serĉataj en ĉiuj kulturŝtatoj!

**Fabrika de vest-
 kaj tolaĵ-butonoj**

Jan Hruška, Nechanice, Ĉeĥosl.
 Malkaraj prezoj.

Anoncetoj.

Familiaj anoncetoj senpage. Aliaj anoncetoj (nur akceptataj por minimume du elnekelaj enprezo) kolektas po du enprezoj kaj po 30 vortoj (krom unu adreso) 0.30 dol., 0.40 jeno, 0.50 ĥf., 1 nond. kr., 1 ali., 1 aviz. fr. 1 pes., 2 franc., ad Belg. fr., 5 sak., 3 lir., 6 kc., 7 fmk., 10 din., 18 lejoi, 18 lejoi, 400 gmk., 300 hung. kr., 1000 pmk., 5000 austr. kr. Ĉiu povas pagi per ŝu al la nomita valuto, sed laŭ la aktuala kurzo de sia propra valuto, aŭ 5 stamp. resp. kup. Anoncetoj, kies valuto ne estas nomita, povas pagi egalvaloro de 3 franc. fr. Ĉe rektaj abonantoj ni deprezas la pagon per anoncetoj laŭdezire de la abonkonto, de aliaj ni enprezas anoncetojn nur po sia antaŭpago. — Anoncetoj devas elviti 10 tagojn antaŭ publikigo. — Aŭstrajn monbiletojn ni akceptas nur de 1000 kr. aŭ pli, polajn de 100 mk. aŭ pli.

POR KRISTNASKO KAJ NOVJARO mi vendas malkaraj artmetiajn laborojn de la mano, ĉiespezajn. Josefine Böhm, Wien VIII (Aŭstrio), Laudongasse 40.

LETERVESPERO aranĝota la 31. de decembro j. k. Bonvolu tuj skribi leterojn aŭ ilustriajn poŝtkartojn al la aranĝantoj! Junula Esperantista Grupo, Petriĉ, Bulgario. Ĉiu ricevos respondon.

AŬSKUITU! Mi liveras por ĥf. 2.90 belan fontplumigon kun 14-karata ora plumo. Sendu monon (h. landan) al la: Agento por la libristo, M. H. Trompsstraat 25, Amsterdam.

LA PLI OL 50 RESPONDDONINTOJN al mia anonco mi tre dankas, sed mi petas estu lomeie pacienca, ĉar mi ne povas respondi tuj al ĉiuj. J. P. Klerks, Edmond Hoef, Holando.

KURACISTOJ ESPERANTISTAJ! Kiu posedas iujn ajn superfluaĵajn fakajn gazetojn kaj librojn? Dr. V. Vozdvjenskij, kuracisto en Sluck, Ivanovskaja 28, buĝ. Minsk, Rusl., ege bezonas tian (Esp., germ. aŭ franca lingvo) kaj humile petas pri ili.

JUNULO EL LA ORIENTO, sendas koran saluton al tutmondaĵ amikoj! Reveninte el Parizo. Shigeo Narita, 9, rue du Sommerard, Paris (8-e.).

ATENTU! Por 60 poŝtkartoĵoj mi sendos rekom. stampilon kun via nomo, por 100 tutan adreson. Buisson-Monard, qual Sainte-Marie, 4, Chalons-sur-Saône, Francujo.

S-o Lazar Abramović el Bahmut (Ukraino) scilgas siajn ĉiulandajn gekorespondantojn pri sia nova adreso: Azio, resp. Azerbajĝan Baku „Kolombakinskaja“ 32.

KIU AŬDIS AŬ SCIAS ion pri mia filo Henrisko Borenstein kantisto el Varsovio, estas tre petata scigli min pri lia nova adreso. En 1921 li estis en Czernowitz (Bukovino), en 1922 en Malnova Rumanio. Skribu al s-ino E. R. Borenstein, Warszawa, Twarda 18/78, Polujo.

Karel Provazník (entrepreno de UEA), Hradec Králové, Macharova ul., Ĉeĥoslovakujo, liveras ĉiulanden manlaboritajn (viciojn) koncizmaĵajn, kiuj egalas la italiajn muzikilojn. Skribaj atestejoj de mond famekonataj virtozoj Ševčík, Kocián, Rezníkov, Mařák. — Sinceroj delegitoj de UEA bonvolu atentiĝi pri la firma! Oni korespondas Esperante, angle, ĉeĥe, germane, france, hispane, itale.

IUN AJN POSTENON aerčas kelnero 17-jaraĝa, ĉeĥo, de unuaranga hotelo, por perfektigi en germana lingvo, aŭ por elerni la alian, se eble en germana urbo, preferere en hotelo. Bonegal referencoj. Adreso: Esperantista Klubo en Hradec Králové, Ĉeĥoslovakujo.

POSTENO SERĈATA en eksterlanda familio aŭ entrepreno komerca aŭ socia de ĉeĥino, katolikino, 26-jaraĝa scianta perfekte ĉeĥan kaj germanan korespondon, francan, anglan, rusan lingvojn, ĉiajn hejman laborojn, rebonigadon kaj virinajn manlaborojn. Ŝi sata la infanojn. Bonegal referencoj. Adreso: f-ino Mrkvičková, Hradec Králové 511, Ĉeĥoslovakujo.

ANTIKAĴOJ. Maloftaj kaj grandvaloraĵoj moneroj kaj bildoj estas vendotaj (l. a. „La Entombigo“ de Guerčino). Turnu vin al s-o E. Esterák, Moravská Ostrava, Velká 5, Ĉeĥoslovakujo, Moravio.

La anonima Societo

CENTRA ESPERANTO LIBREJO

Bankastraat 2a — 's-Gravenhage — Holando.

rekomendas kiel bonajn donacojn, okaze de Kristnasko, la jenajn bele binditajn librojn:

<i>Merkurio</i> : Vortaro Ned.-Esperanto	500 paĝoj.	G 2.35
<i>Kabe</i> : Vortaro de Esperanto	176 "	G 2.75
<i>Millidge</i> : Vortario Esp.-English	480 "	G 5.25
<i>Verax</i> : Enciklopedia Vortareto Esp.	250 "	G 3.75
<i>Lond. Biblia Soc.</i> : La Nova Testamento	614 "	G 1.90
<i>Waddy</i> : Tra la jaro	120 "	G 1.50

Plus afrankado!

Holandaj Esperantistoj! Subtenu nian komunan entreprenon per aĉeto de unu aŭ (prefere) kelkaj personaĵ akcioj po 10.— guldenoj!

FOTO-APARATO

9x12 kun objektivo „Ernar“ (tre lumforta) kun kompur kaj fendfermilo ĝis 1/1000 sek. Prezo: 1600.— finnaj markoj. — Proponoj al

Esperanto Komerista Grupo
 Dresden-N., Hauptstrasse 38, Germanl.

Ĉefa Foirhalo Köln, S-ino Anna Hebing, Köln

aĉetas kaj vendas pogrande: buteron, ovojn, fromaĝon, graslon, kondensitan lakton. Posedas oficialan permeson deposit 18.5.22 H. n-o 608 de la urbo Köln.

Seriozaj grafologiaj portretoj faritaj de Parizanino.

Sendu modelon de skribo: leteroj kun subskribo kaj koverto (estos preferinde sendi, se eble kelkajn specimenojn de sema skribo), kaj mi informos vin pri viaj:

- karaktero, kvalito, difektoj, kapableco,
- saneco ktp., do, kredindaj por la estonteco!

Por unu grafologia portreto Esperantilingva 10 franc. fr. Atendu pacience respondon milan dum du-tri semajnoj.

G. du Prána, 14 Av. de Rigny 14, Bry s/M. (Seine), Francujo.

LA TRIUMFO DE ESPERANTO

Gramatika Praktiko

Flandra kaj franca, de L. Varendonck

Prezo: 5 fl. enlande
 5.30 fl. eksterlande

Rabato ĉe granda mendo.

Eldonis:
 „La Tagligo“, Posthornstr. 14, Ledebeg (Belg.)

NEDERLANDA ANONIMA SOCIETO

LUKSA-PANO FABRIKOJ

ANTAŬE HENRI J CARELS.

50 BUTIKOJ:	LUNĈEJO CARELS	DEN HAAG, 65 WEIMAR-STR. AAT.
DEN HAAG, HAARLEM, AMSTERDAM.	(ĈEFO: H. A. SCHAR-WÄCHTER.)	ONI PARO-LAS ESPERANTON.

Abonejoj de ET

en la landoj

Aŭstria: Ferd. P. Huber, Münchberg 5, Salzburg; por Wien: „La Esperantisto“ (d-ro E. Pfeffer), Wien II/1, Postamt 34.

Belgo: Frans Schoofs, 48, Kl. Beerstraat, Antwerpen. Poŝtka konto n-o 111.

Brazilia: Divaldo Ligo Esperantista, Praça 15 de novembro, Rio de Janeiro.

Bulgaria: Gojro J. Gesevski, Bul. Marie Luiza 46, Sofja.

Ĉeĥoslovaka: Otto Skalicka, Hradec Králové, Otlo Lumpe, Trautenau.

Estona: Est. Esp. Linuĵoj, postk. 6, Tallin.

Finna: O.Y. Movado A/B., Kasarminkatu 2, Helsinki.

Francja: Esp. Centra Librejo, 51 rue de Clichy, Paris 9.

Hispana: Konrado Doménech, Caldes de Malavelle, prov. Oirona, Vichy Catalán.

Hungara: Pállo Balkányi, Helios-utca 15-II-2, Budapest VI.

Japana: Morizo Ŝe, 16-V, Kōmachi, Aĉijama, Tokio.

Jugoslavia: D-ro Dušan Marušić, Zagreb, Jezuitika ul., br. 1.

Latvia: Tallvaldo Indra, Riga, Pasa kaste 478.

Litova: Pállo v. Medem, Smeltis g. 12, Kaunas (Kovno).

Nederlanda: J. Raveslein jr., v. Aerssenstraat 200, 's-Gravenhage. (Poŝtka konto Haag n-o 2378).

Pola: Adolfo Oberholzer, Krak. -Przedm. 18, Warszawa. (P. K. O. n-o 3125).

— Pola Esp. Servo (Fr. Prengel), Kordeckiego 1a, Bydgoszcz-Bromberg.

Rumana: Esperanto-Oficejo Cluj.

Rusa: Mikaelo Valentinov, sekretario de Centra Komitato de S. E. U., Moskva, Förtografenigen Esperanto, u. p. a., Stejnichov 1.

Sveda: Esp. Librejo „Verda Sileto“, Rosenheimstr. 5, S:t Olof-Ost.

U. S. A.: The Esperanto Service Corporation, Box 32, Westawken N. J.

La Nürnberg-Numero de ET

estas presita en eksterordinaire granda eldonnumero, 6-paĝa, dukolora, riĉe ilustrita, kun 8 paĝa ilustrita Revuo. Reptis al ni ankoraŭ kelkmitoj da ekzempleroj, kiujn ni liveros

por la propagando

Je duona prezo, ĉe mendo de minimume kvar ekzempleroj al sama adreso. La pagon ni deprezas laŭdezire de la abonkonto.

Al revendiatoj ni liveros pliajn ekzemplerojn kun la kulima rabato je la duonigita prezo, ĉe mendo de minimume dek ekzempleroj.

AŬSTRIA HELPA-MONO KOLEKTAJO. 1200 serioj (inter ili tre maloftaj) de ĉirkaŭ 80 urboj estas aĉetebla por 1000 av fr. aŭ egalvaloro. S-o Fr. Rosenegger, Aschach a. D., Aŭstrio

LA KOMERCISTA Esperanto Grupo en la grava industriurbo Mannheim peras ĉiujn komercajn rilatojn. Perado senkosta. Demandojn direktu al s-o R. Hoerber, Mannheim (Germanujo), Farlachsstrasse 15, (UEA-del).

Korespondo kaj Interŝanĝo.

F-ino Lilijno Schlosser, Timişoara II, Str. Nicoara 9, Rumanio, deziras interŝanĝi artoobjektojn kaj korespondi pri artiaj problemoj sed preferere kun amerikanoj, japanoj, ĉinoj, egiptanoj kaj hindoj. Ŝia fratino lrenjo volas interŝanĝi poŝtkartojn kun la tuta mondo.

S-o Gerhard Langner, Görlitz (Silezio), Bahnhofstr. 8, Germ., korespondas per ilustr. poŝtkartojn, leteroj, interŝanĝas poŝtkartojn, papermonon kaj Esperantaĵojn kun ĉiuj landoj.

Elisabeto W. Lengyel, farmacistino, Ferdinand, Jud. Caras-Severin, Rumanio, deziras korespondi kaj interŝanĝi poŝtkartojn kun ĉiuj landoj. Ŝi korespondas krom Esp., angle, germane kaj itale.

S-o Ewald Niemann, Königsgasse j/Pr., Steindamm 181 I, Germ., korespondas kun gesamideanoj en la tuta mondo kiuj kolektas papermonon, helponon kaj poŝtkartojn.

S-o Karlo de Malina, Budapest V, ker. Visehradí u. 92, III em., Hungarulo, deziras interŝanĝi ilustr. poŝtkartojn, leterojn kaj diversajn aĵojn kun ĉiuj landoj precipe kun Ĥinuĵoj kaj Japanujo, escepte Germanujo kaj Aŭstrio.

Japana Studento s-o Ichiro Shirai, 4—656 Minamimonzono, Shokokūji, Kioto, Japanujo, deziras interŝanĝi poŝtkartojn kaj poŝtkartojn kun ĉiuj landoj.

S-o K. Munakata, Iukuokakotogakko, Iukuoka, Japanujo, deziras interŝanĝi poŝtkartojn, poŝtkartojn ilustr. kaj gazetojn kun Eŭropano

58 instruist-lerantoj deziras korespondi poŝtkarte kun la tuta mondo. Skribu al s-o Adolfo Van Wesemael, „Esperanto“ Staatsnormalschool, Gent (Belg.).

S-o Emiel Lauwers, Lovellingsstraat 7, Antwerpen, Belgujo, deziras korespondi per leteroj ĉiuteme, speciale pri politiko, pacifismo, laborista movado. Interŝanĝas poŝtkartojn ilustr.

S-o Luc Riker, urba instruisto, Marielal 52, Antwerpen, Belgujo, deziras interŝanĝi poŝtkartojn.

S-o Fritz Niebsch, administr. asistanto, Oels (Schlesien), Kronprinzenstr. 2, Germ., deziras korespondi kaj interŝanĝi poŝtkartojn kun ĉiulandaj gesamideanoj, precipe rus-, japanoj, grekaj, hungaraj, italoj, aŭstroj kaj ĉeĥoslovakaj.

S-o Boris Filatov, Komunističeskaja str. 6 I. 1, Novo-Nikolajevsk, Rusujo, deziras interŝanĝi poŝtkartojn, precipe pli malnovajn eldonajojn kun ĉiuj landoj.

S-o D-ro Franke, Lindwurmstr. 145, I, München, Germ., serĉas por sia kurso de realgimnazianoj ekstergermanajn kolektantojn de poŝtkartoĵoj ilustr. (popolitoj, naciaj originalaĵoj) Sendu samspezajn bfl.

Gesamideanoj! Kiu interŝanĝas kun mi poŝtkartoĵojn uzitajn kaj poŝtkartoĵojn? Mi sendas nombron kontraŭ nombro. S-o Richard Jantze, Nieder-Oderwitz B. 67 d, Amlsh, Zittau, Germanujo.

S-o Giulio Cappellini, Via Sollerino 33, Livorno, Italujo, deziras interŝanĝi poŝtkartojn ilustr. bfl.

F-ino Math. Declerck, Verbindingsdok W. K. 6, Antwerpen, Belgujo, deziras korespondi per leteroj kaj poŝtkartoĵojn ilustritaj.

S-o Henri Trommelen, Boerhaveiraat 65, Antwerpen, Belgujo, deziras korespondi pri poŝtkartoĵoj kun ĉiuj landoj.

Mi transdonas bonajn poŝtkartoĵojn (O-S, Saar ktp.) en serioj. Ĉe pago de 20 mk. prezliston. Adreso: Hellmut Schmidt, Breslau 18, Ahornallee 6 Germ.

Leonard Lange, junulo, Nieśwież, Pollando, deziras interŝanĝi kun la tuta mondo leterojn kaj ilustr. poŝtkartoĵojn (bfl.) kaj poŝtkartoĵojn.

Pri peresperanta divastulo de naciaj literaturoj kaj pri aliaj aplikaj kaj propagandaj rimedoj interŝanĝas s-o Fidias Cesarini, UEA-del. en Potenza, Italujo. Interŝanĝas vidajkartojn kaj Esperantajn publikajojn kun orientuloj kaj novnaĉanoj.

S-o Norman Dines, 20 Ridgeway Place, E., Melbourne, Aŭstralio, ĝardenisto, deziras korespondi per poŝtkartoĵoj, leteroj, poŝtkartoĵojn ilustr. kun gesamideanoj en la tuta mondo.

Rudolf Kopáček, studento, Velký Osek, Ĉeĥoslovakujo, deziras korespondi kun ĉiulandaj gesamideanoj pri diversaj temoj. Interŝanĝas ankaŭ poŝtkartoĵojn.

Viktor Hopfgartner, Elektrowerk, Villach, Aŭstrio, deziras interŝanĝi ilustr. poŝtkartoĵojn (bfl.) precipe kun fraŭlinoj el ĉiuj landoj.

Mi deziras interŝanĝi poŝtkartoĵojn ilustr. kaj poŝtkartoĵojn kun gesamideanoj el ĉiuj landoj, esceptante Germanujo kaj Francujo. Ernest Bartelmy, 80 rue du Port de l'Est, St. Denis (Seine), Francujo.

D-ro Simlono Cornea, advokato, Sigiŝoro, Rumanio, deziras interŝanĝi ilustr. poŝtkartoĵojn, leterojn kaj poŝtkartoĵojn kun ĉiuj landoj.

S-o Karlo H. Müller, komerca agento, Hüllgasse 59, Sigiŝoro, Rumanio, deziras interŝanĝi ilustr. poŝtkartoĵojn, leterojn kaj poŝtkartoĵojn kun ĉiuj landoj.

Anoj de nove fondita grupo deziras korespondi kun gesamideanoj tutmonde per ilustr. poŝtkartoĵoj kaj interŝanĝi ĉiuspezajn Esperantaĵojn (gazetojn ktp.) Esperanto-grupo (K. Kliem), Striegau, Germ. Silezio, Wilhelmstr. 31. II.

Sendu 80—100 vialandajn poŝtkartoĵojn, mi sendos al vi samkvanton da hungaraj kaj rumanaj markoj. Jozefo Thell, bankoficisto, Cluj, Banca de Scent al Schimb, Rumanio.

S-o Alfonso Cappellini, via S. Lucia 6 (quart. 4) Firenze, Italujo, deziras interŝanĝi poŝtkartoĵojn ilustritajn. (bfl.)

Fraŭlo Georgi Donĉev, str. „Kurko“ 389, Tirnova, Bulgarujo, deziras korespondi per ilustr. poŝtkartoĵoj kun gesamideanoj de la tuta mondo.

Al ĉiuj, kiu sendos al mi sentencojn, aforisimojn kaj proverbolojn pri virinoj, mi respondos per vidajkartoj aŭ poŝtkartoĵojn vsiaj. A Mexin, 5, av. Marc-Monnirer, Genève, Svisujo.

S-o C. van Doorne, De Vliogerstraat 28 b, Rotterdam, Holland, kolektas kaj interŝanĝas aforisimojn (Esperanta, holanda, germana, angla, franca lingvoj). Menco de verkantoj ĉe la aforisimoj necesa.

Kvin fraŭlinoj: Irmgard Dörner, Qualisch, Ĉeĥoslovakujo, Marianne Pawel, Hetzelsdorf, Ĉeĥoslovakujo, Eugenie Herrmann, Hetzelsdorf, Ĉeĥoslovakujo, Hella Hampel, Hetzelsdorf, Ĉeĥoslovakujo, Maria Hampel, Hetzelsdorf, Ĉeĥoslovakujo, deziras korespondi kun gesamideanoj en ĉiuj landoj, komence per vidajkartoj.

S-o D-ro A. Fröhlich, Werdau (Sachsen), Parkstr. 54 II Germ., deziras korespondi pri lingvaj kaj pedagogiaj temoj. Ankaŭ interŝanĝas poŝtkartoĵojn.

S-o Oswald Wittig, Merseburg a/S., Klausentor 3 Germ., serĉas seriozan korespondanton precipe kun fraŭlinoj. Temoj precipe: edukado, arto, religio, filozofio.

Seriozaj filatelistoj! Siegfried Warkany, Wien II, Franz Hochdillingergasse 17, Aŭstrio, interŝanĝas 50—100 poŝtkartoĵojn kun ĉiulandanoj. Li sendos laŭ deziro ankaŭ precipajn valorojn.

Du amikoj: s-o Francisco Sabat, str. San Tinés 104, kaj s-o Fermin Rocaber, str. Rubi 25, en Terrasa, Hispanujo, deziras korespondi kun gesamideanoj ĉiulandaj per poŝtkartoĵoj aŭ leteroj.

150 novaj Esperantistoj loĝantaj en silezia karbiŝtrikto intencas korespondi per leteroj, poŝtkartoĵojn ilustr. kaj deziras interŝanĝi poŝtkartoĵojn, papermonon kaj Esperantaĵojn diversajn. Helpe fortiĝi la fervoron por nia movado kaj skribu al ni! — Martin Hirsch, sekretario, Poststrasse 16, Waldenburg-Altwasser en Schlesien, Germanlando.

S-o Ant. Uher, Litoměřice, (Ĉeĥosl.), Posadk. nem. deziras interŝanĝi poŝtkartoĵojn kun spertaj filatelistoj.

Poŝtkartoĵoj, bonaj elektaĵoj el Eŭropo kaj Transmaraj landoj, poŝtal. militmarkoj, el anglaj kolonioj ktp. je plej indaj prezoj akireblaj. Postulu ofertojn pri 1000, 2000 kaj 5000 diversaj poŝtkartoĵoj, nur plej bona materialo. Erich Davids, Perleberg, Germanujo.

S-o Kiliĉi Ŝinoda, Kitaŝirakaŝa, Kioto, Japanio, interŝanĝas poŝtkartoĵojn kaj poŝtkartoĵojn.

Iwan Stupnycky, studento, Universitato, Wien (Aŭstrio), deziras korespondi kun aliandanoj per poŝtkartoĵojn ilustr. kaj interŝanĝi poŝtkartoĵojn. Li petas ankaŭ siajn antaŭmilitajn geamikojn renovigi kun li la korespondadon. (Antaŭmilita adreso: Supinskistr. 21, Lwów, Galicio.)

S-o Liuben Ĉomakov, instruisto, Dupnik, Bulgario, deziras korespondi per leteroj kaj ilustr. poŝtkartoĵoj kun ĉiuj landoj.

S-o Emil Kirchner, Charlottenstr. 5, Chemnitz, Germanujo, vendas stampitajn poŝtkartoĵojn el la jaroj 1920 ĝis 1922, en preskaŭ ĉiu speco kaj nombro. Interŝanĝas ankaŭ ilustr. poŝtkartoĵojn.

S-o Robert Soudant, Gomiécourt, par Achlet-le-Grand (D.-de-C.), Francujo, deziras korespondi kun instruistoj el Danujo, Svedujo, Norvegujo, ĉiuj amerikaj landoj, Ĥinuĵoj kaj Aŭstralio, pri mondunluĝo de instruistoj, kolektas nenlon.

S-o F. Rosenegger, Aschach a. D., Aŭstrio, interŝanĝas poŝtkartoĵojn, monerojn kaj papermonon.

S-o Rudolf Rech, Trautenau, Kaiserstrasse 3, Ĉeĥoslovakujo, serĉas korespondantojn por siaj ĝlernantoj el la tuta mondo. Ĉiuj estas ankoraŭ komencantoj kaj volas komenci unue per poŝtkartoĵojn ilustritaj.

S-o Elio Migliorini, Piazza Scanderbeg 85, Roma 4 (Italia), interŝanĝas fotografaĵojn (nur 4 1/2 : 6), korespondas kun Nürnberg-anoj kaj München-anoj, havigas kontraŭpago romajn poŝtkartoĵojn, aĉetus Couurat-Leau, Hiatolre langue universelle.

S-o Hermann Zimmer, Brünn, Ĉeska 9/III, Ĉeĥoslovakio (Moravio), deziras interŝanĝi poŝtkartoĵojn ilustr. bfl. kun ĉiulandaj gesamideanoj.

Kolektantoj! Kiu sendos al mi 5 fl. svis en rekomendita letero, tiu ricevos tuj de mi 10 belegajn vidajkartojn de Praha. B Paleček, Praha II-1446, Vyšehradská tč. 49, Ĉeĥoslovakio.

S-o Bazilo Averin, 6 uc. 3 Bakalda, N-o 30, Astrahan (Rusujo), deziras korespondi.

Konstanty Chmielewski, libristo, Bydgoszcz (Polio), Kordeckiego 1a, volas interŝanĝi polajn poŝtkartoĵojn pogrande (de 200 ĝis 1000 aŭ pli) laŭ katalogo. Sendu nur nedifektitajn.

La gekursanoj de la Montargia grupo deziras korespondi kun la tuta mondo krom Francujo. Adresu al: s-o Hiroux, 97 rue de Lang, Montargis, Loiret, Francujo.

S-o Mathis, 5 rue Emile Raspail, Arcueil-Cachan (Seine), (apud Parizo) Francujo deziras tutmondajn gekorespondantojn por siaj lernantoj (ĝejunuloj kaj plenaĝuloj). Skribu vian adreson legeble!

S-o Alf. Sover, Nömmе, Estonio, deziras interŝanĝi poŝtkartoĵojn ilustr. de ĉirkaŭaj, naciajn ĵurnalojn, monerojn kaj ktp.

S-o Kürösi Ferenc (30-jara fraŭlo), Budapest V., Széchenyi — utca 1. deziras korespondi per ilustr. poŝtkartoĵojn kaj leterojn kun ĉiulandaj kleraj gesamideanoj pri interŝanĝi temoj (precipe kun fraŭlinoj).